

LOCUL BC MAIB SA ÎN SISTEMUL BANCAR AL REPUBLICII MOLDOVA

Lupașcu LUCREȚIA

Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Inginerie Economică și Business, Departamentul Economie și Management, grupa AA-222, Chișinău, Republica Moldova

Coordonator științific: **Maria GHEORGHITĂ**, dr., conf. univ., UTM

Rezumat. Sistemul bancar reprezintă una dintre cele mai importante componente ale economiei unei țări, precum și sursa principală de resurse financiare și factor de dezvoltare și susținere a firmelor și a persoanelor fizice. În articolul dat este prezentată structura Sistemul bancar al Republicii Moldova și locul băncii BC „MAIB” SA în ea. Sistemul bancar al Republicii Moldova este compus din Banca Națională a Moldovei și 11 bănci comerciale. Liderul pieței bancare este considerată BC „MAIB” SA, una dintre cele mai sigure și moderne bănci datorită dezvoltării vizibile a performanțelor financiare, transparenței, transformării digitale și implementării inovațiilor. Rolul important al BC „MAIB” constă în accelerarea și susținerea proceselor economice, implementarea unor programe sociale de importanță națională și dezvoltarea de servicii bancare performante. Ea sta la baza dezvoltării întreprinderilor din țară prin puterea acordării creditelor și crearea condițiilor avantajoase antreprenorilor. Cu ajutorul subsidiarei sale MAIB-Leasing SA aduce un aport considerabil antreprenorilor pentru procurarea utilajului în leasing. Grație perfecționării sale constante și îmbunătățirii calitative continue, banca este un lider de necontestat pe piața bancară.

Cuvinte cheie: sistem bancar, servicii bancare, performanțe financiare, creditare, leasing.

Introducere

Sistemul bancar din Republica Moldova este un element vital al infrastructurii financiare a țării, oferind o gamă largă de servicii financiare pentru persoane fizice, întreprinderi mici și mari, precum și pentru alte instituții financiare. Acesta este compus dintr-o varietate de bănci comerciale și instituții financiare non-bancare, care sunt supravegheate de Banca Națională a Moldovei (BNM), organul de reglementare și supraveghere al sistemului bancar.

Sistemul bancar al Republicii Moldova este compus din Banca Națională a Moldovei și 11 bănci comerciale dintre care liderul pieții bancare este considerată BC „MAIB” SA.

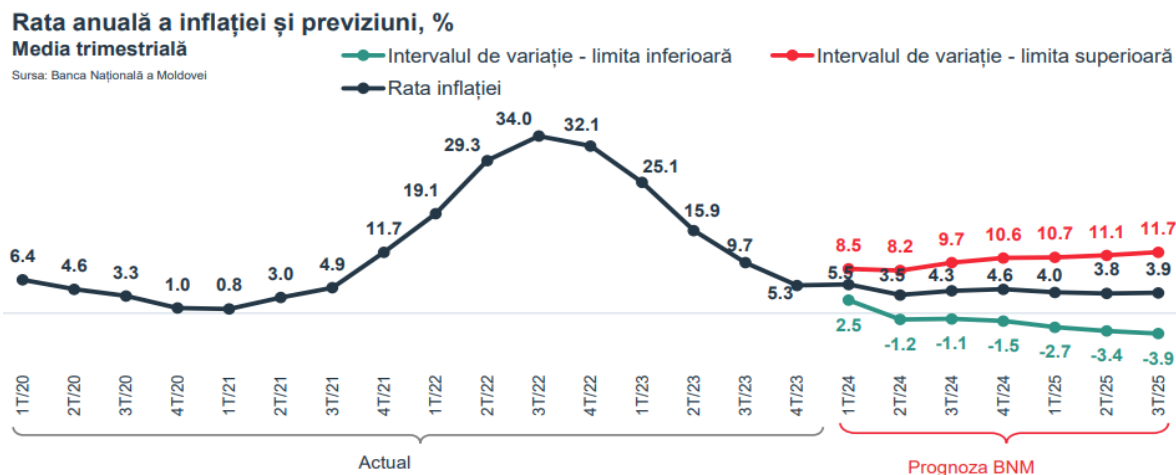
Repere macroeconomice și perspectiva economică a Republicii Moldova

La finalul anului 2023, economia Moldovei a prezentat o expansiune de 2,6% în termeni reali comparativ cu perioada similară a anului anterior. Această evoluție pozitivă a fost impulsionată în mare parte de revigorarea sectorului agricol, care a consemnat un avans anual de 36,1% în T3 2023. Al treilea trimestru din 2023 a reprezentat momentul de cotitură, marcând prima creștere a PIB-ului de la începutul anului 2022, după ce economia a suferit o contracție de 2,2% în termeni reali în trimestrul 2 din 2023.

Recesiunea economică profundă din trimestrul 2 din 2023 a fost provocată de conflictul din Ucraina, criza energetică și inflația înaltă care a urmat, precum și de seceta extremă din 2022, care a avut un impact negativ asupra sectorului agricol.

În ianuarie 2024, inflația în Republica Moldova a atins 4,55%. Inflația a cunoscut o stabilizare, înregistrând de fapt o creștere de 0,35 puncte procentuale în perioada decembrie-ianuarie. Este demn de menționat că inflația a urmat o tendință descendentă începând din octombrie 2022, când a atins un vârf de 34,6%, și a intrat în coridorul țintă al Băncii Naționale a Moldovei (BNM) (6,5% - 3,5%) în octombrie 2023, când a ajuns la 6,3%. În scopul stimulării economiei, BNM a implementat măsuri de relaxare monetară începând din decembrie 2022, cu

rata de bază redusă la 4,25% în februarie 2024, de la un nivel maxim de 21,5% în octombrie 2022. Cerințele de rezervă au fost, de asemenea, reduse, situându-se la 33% începând cu februarie 2024.

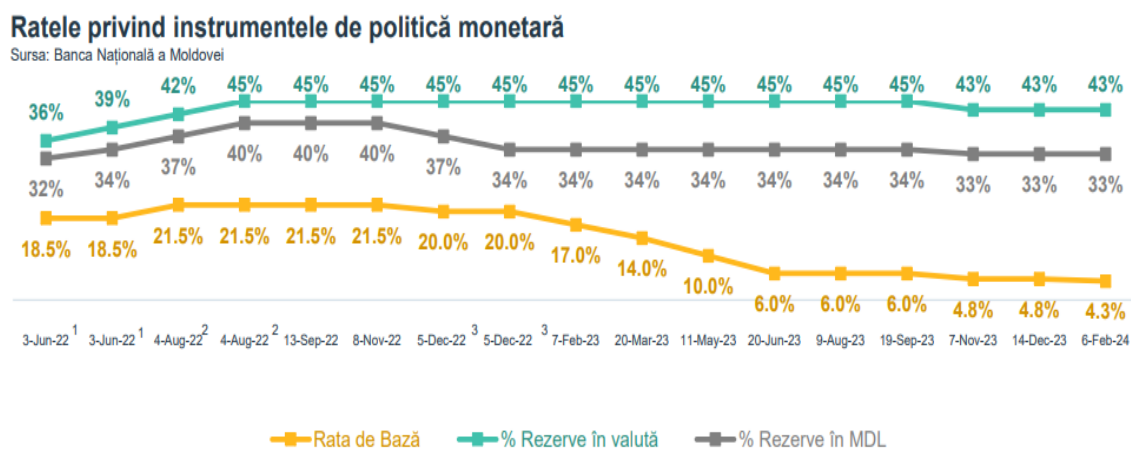
Figura 1. Rata anuală a inflației și previziuni

Sursa Rezultate Financiare MAIB

Începând cu sfârșitul anului 2022, Banca Națională a Moldovei (BNM) a început să implementeze o politică monetară mai indulgentă, prin scăderea ratei de bază și a altor rate esențiale în repetate rânduri. În total, au fost adoptate 10 măsuri în această direcție:

- Rata de bază a fost diminuată cu 17,25 puncte procentuale, de la un nivel maxim de 21,5% în noiembrie 2022 la 4,25% în februarie 2024.
- Rata împrumuturilor peste noapte a fost diminuată cu 17,75 puncte procentuale, de la un nivel maxim de 19,5% în noiembrie 2022 la 2,25% în februarie 2024.
- Rata depozitelor peste noapte a fost diminuată cu 17,75 puncte procentuale, de la un nivel maxim de 23,5% în noiembrie 2022 la 6,25% în februarie 2024.
- Cerințele pentru rezervele obligatorii în lei moldovenești au fost reduse la 33%.
- Cerințele pentru rezervele obligatorii în valută au fost reduse la 43%.

Deciziile BNM vizează stimularea cererii globale, inclusiv prin promovarea consumului și echilibrarea economiei naționale. Această politică de relaxare monetară are ca obiectiv susținerea creșterii economice și diminuarea inflației, în concordanță cu obiectivele stabilite de bancă.

Figura 2. Ratele privind instrumentele politicii monetare

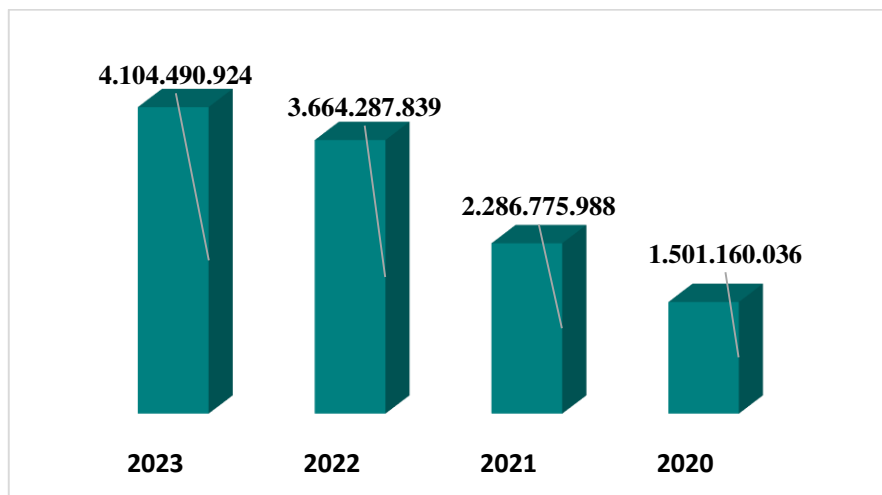
Sursa Rezultate Financiare MAIB

Până la sfârșitul anului 2023, activele totale ale sectorului bancar din Republica Moldova au ajuns la 153,9 miliarde de lei, marcând o creștere anuală de 17%. Totalul creditelor acordate de bănci a atins 63,9 miliarde de lei la sfârșitul anului 2023, cu o creștere anuală de 3,7% și o creștere trimestrială de 2,6%.

Depozitele bancare au ajuns la 114 miliarde de lei în trimestrul 4 al anului 2023, cu o creștere anuală de 20% și o creștere trimestrială de 7,4%. Raportul dintre credite și depozite a scăzut la 56,1% la sfârșitul anului 2023, cu aproape 3% mai puțin față de T3 2023. Acest declin a fost cauzat de ratele dobânzilor ridicate din prima jumătate a anului 2023, care au stimulat o creștere semnificativă a depozitelor, dar au încetinit creșterea creditelor. Cu toate acestea, ratele dobânzilor au scăzut semnificativ de atunci, ceea ce ar putea duce la o creștere întârziată, dar solidă, a creditelor.

În trimestrul IV 2023, sectorul bancar moldovenesc a demonstrat profitabilitate și o bună capitalizare, conform următorilor indicatori:

- Profitabilitatea: Profitul net a înregistrat o creștere de 12,5% față de anul anterior.
- Rata capitalului total: A înregistrat o scădere cu 1 punct procentual.
- Indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR): A înregistrat o creștere de 24%.

Figura 3. Profitabilitatea sectorului bancar 2020-2023

Sursa elaborat de autor în baza info din BNM.md

Aspecte importante ale performanței financiare în cadrul BC MAIB SA

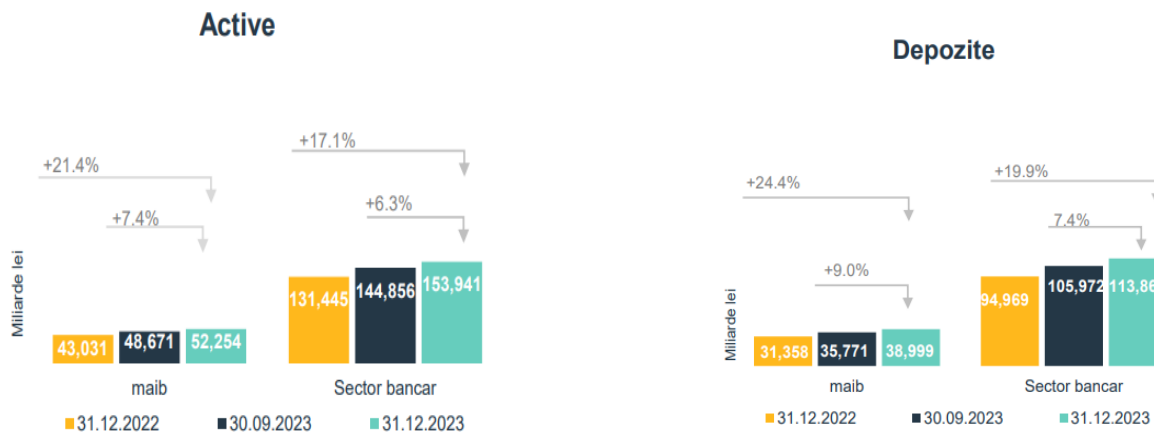
BC MAIB, cu active totale de 52,3 miliarde de lei, domină piața bancară din Moldova, deținând 33,9% din cota de piață la data de 30 septembrie 2023. Poziția sa de frunte este susținută de o serie de indicatori, inclusiv volumul de credite și depozite, reputația mărcii și alți factori cheie. Grupul MAIB cuprinde societatea-mamă “MAIB” S.A. și două subsidiare, “MAIB-Leasing” S.A. și “Moldmediacard” S.R.L. BC MAIB controlează integral capitalul social al MAIB-Leasing S.A. și 99% din cel al Moldmediacard S.R.L.

Cu un personal de peste 2.400 de persoane, BC MAIB oferă servicii pentru peste un milion de clienți retail, IMM-uri și corporații din întreaga Moldova prin intermediul rețelei sale naționale. BC MAIB se bazează în mare parte pe depozitele clienților și pe capitalul propriu pentru finanțare. Împrumuturile de la instituții financiare internaționale și de la furnizori de finanțare de impact sunt, de asemenea, o parte importantă a finanțării sale. Această strategie diversificată de finanțare evidențiază stabilitatea BC MAIB în contextul financiar moldovenesc. BC MAIB a înregistrat o creștere trimestrială a depozitelor în toate segmentele, cu o contribuție majoră din partea clienților corporativi, care au reprezentat 55% din creșterea totală a depozitelor.

Până la sfârșitul trimestrului IV 2023, cota de piață a BC MAIB în depozitele corporative a atins 33,8%, reflectând o creștere semnificativă de 5,8 puncte procentuale față de anul anterior

și o creștere de 1,9% față de trimestrul anterior. Principalul factor care a determinat creșterea trimestrială a portofoliului de depozite retail a fost depozitele curente în moneda națională, care au înregistrat o creștere impresionantă de 22% față de anul anterior.

La sfârșitul anului 2023, cota de piață a BC MAIB în creditarea pentru persoanele fizice a atins 33,7%. Creditele ipotecare au fost principala sursă de creștere trimestrială, contribuind cu 69% la extinderea creditelor pentru persoanele fizice. În ceea ce privește creditarea pentru consumatori, BC MAIB a menținut o tendință pozitivă, înregistrând o creștere trimestrială de 1,9%.

Figura 4. Poziția pe piață a BC MAIB SA

Sursa Rezultate Financiare MAIB

La încheierea anului 2023, BC “MAIB” a înregistrat un total de credite brute de 23.7 miliarde lei. Acest total a evidențiat o creștere modestă de 0.2% pe trimestru și o creștere semnificativă de 4.4% pe an. Creșterea a fost în mare parte datorată creditării persoanelor fizice, care a văzut o creștere de 3.0% față de trimestrul anterior și o creștere impresionantă de 16.2% față de anul trecut.

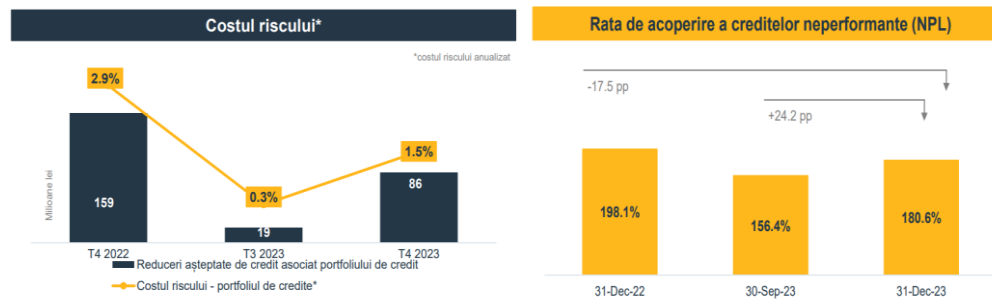
În ceea ce privește portofoliul brut de credite pentru IMM-uri, acesta a înregistrat o scădere ușoară de 2.9% față de trimestrul anterior, ajungând la 5.9 miliarde lei. Cu toate acestea, portofoliul de credite pentru IMM-uri a înregistrat o creștere substanțială de 8.0% față de anul trecut. Portofoliul brut de credite pentru clienții corporativi a rămas stabil la 9.2 miliarde lei la sfârșitul anului 2023, înregistrând o scădere de 6.5% pe parcursul anului.

La sfârșitul anului, depozitele clienților la BC MAIB au atins 39,0 miliarde lei, înregistrând o creștere remarcabilă de 24,4% față de anul anterior și de 9,0% față de trimestrul anterior. Până la sfârșitul anului 2023, BC MAIB a reușit să-și mărească cota de piață a depozitelor la 34,3%, cu o creștere de 0,5 puncte procentuale față de trimestrul anterior și de 1,2 puncte procentuale față de anul anterior. În ceea ce privește segmentul de retail, cota de piață a depozitelor a rămas relativ stabilă la 34,8%, similară cu nivelul de la sfârșitul anului precedent.

Reziliența băncii într-un mediu economic dificil este subliniată de rata creditelor neperformante (NPL), care a scăzut la 2.7% la sfârșitul anului, înregistrând o scădere de 0.4 puncte procentuale față de trimestrul anterior și o scădere de 0.1 puncte procentuale față de anul trecut. Această îmbunătățire este deosebit de importantă în cadrul portofoliului de retail, în mare parte datorită procesului natural de reînnoire a creditelor și eliminării strategice a creditelor neperformante vechi. Un incident de neplată de la un client corporativ major a reprezentat un obstacol; cu toate acestea, strategiile proactive de recuperare ale băncii sunt focalizate pentru a diminua complet acest impact în trimestrul următor.

Rata rezervelor a rămas în general constantă (comparativ cu trimestrul anterior) la 4.8%, deși a fost mai mică comparativ cu sfârșitul anului 2022. Se păstrează o rată prudentă a rezervelor

pentru a acoperi eventualele pierderi, în special în sectorul IMM-urilor și riscul rezidual pe expuneri semnificative.

Figura 5. Gestionarea riscului într-un timp incert a BC MAIB SA

Sursa Rezultate Financiare MAIB

În T4 2023, Banca și-a actualizat modelele de previziune, inclusiv variabilele macroeconomice subiacente, actualizând și istoricul efectiv de neplată și prognozele macro. Această revizuire a dus la o scădere semnificativă a costului anual al riscului la 0.6%, o scădere de 0.8 puncte procentuale față de anul anterior. Principalul factor care a contribuit la această reducere este portofoliul de retail, în special creditele ipotecare, care au înregistrat rate de neplată semnificativ mai mici, împreună cu o perspectivă macroeconomică mai optimistă față de perioadele anterioare. Efectele pozitive au fost parțial compensate de portofoliul de IMM-uri, cu semne de ușoară deteriorare în cursul anului.

Riscurile bancare sunt acele incertitudini cu care se confruntă băncile în operațiunile lor curente.

- *Riscul de credit:* Acesta este riscul că un împrumutat nu își va îndeplini obligațiile contractuale de plată către bancă.
- *Riscul de lichiditate:* Acesta este riscul că o bancă nu va putea să își îndeplinească obligațiile financiare atunci când acestea devin scadente.
- *Riscul de dobândă:* Acesta este riscul că modificările ratelor dobânzilor vor afecta rentabilitatea sau valoarea activelor și pasivelor băncii.
- *Riscul valutar:* Acesta este riscul că fluctuațiile cursurilor de schimb valutar vor afecta valoarea activelor și pasivelor băncii.
- *Riscul de piață:* Acesta este riscul că valoarea investițiilor băncii se va diminua din cauza modificărilor condițiilor de piață.
- *Riscul operațional:* Acesta este riscul de pierdere rezultat din procese interne inadecvate, erori umane, sisteme defectuoase sau din evenimente externe.
- *Riscul de conformitate:* Acesta este riscul că banca nu va respecta legile, reglementările, codurile de conduită sau standardele de practică la care este supusă.
- *Riscul de reputație:* Acesta este riscul că publicitatea negativă, adevărată sau falsă, va cauza o scădere a încrederii clienților, care poate duce la pierderea clientelei, a veniturilor sau a proceselor juridice.
- *Riscul strategic:* Acesta este riscul că deciziile de afaceri greșite, implementarea inadecvată a deciziilor sau lipsa de reacție la schimbările din industrie vor afecta rentabilitatea sau viabilitatea băncii.
- *Riscul de contrapartidă:* Acesta este riscul că o contrapartidă nu își va îndeplini partea sa dintr-o tranzacție, fie din cauza insolvenței, fie din alte motive.

În cursul anului 2023, Grupul a dat dovadă de soliditate financiară și flexibilitate strategică, navigând cu succes prin dificultățile economice și de piață pentru a oferi o performanță anuală puternică.

În T4, Grupul a realizat un profit net de 261.8 milioane lei. Acest rezultat indică o diminuare a rentabilității comparativ cu perioadele precedente - cu 7.1% față de anul trecut și cu 20.6% față de trimestrul anterior. Scăderea trimestrială a fost provocată de cheltuielile nete cu ajustările pentru

pierderile din risc de credit și cheltuielile operaționale. Cu toate acestea, Grupul a reușit să echilibreze aceste aspecte prin majorarea veniturilor nete din dobânzi, care au crescut cu 14.0% față de trimestrul anterior, și a profiturilor nete din diferențe de curs valutar, care au crescut cu 13.8% față de trimestrul anterior.

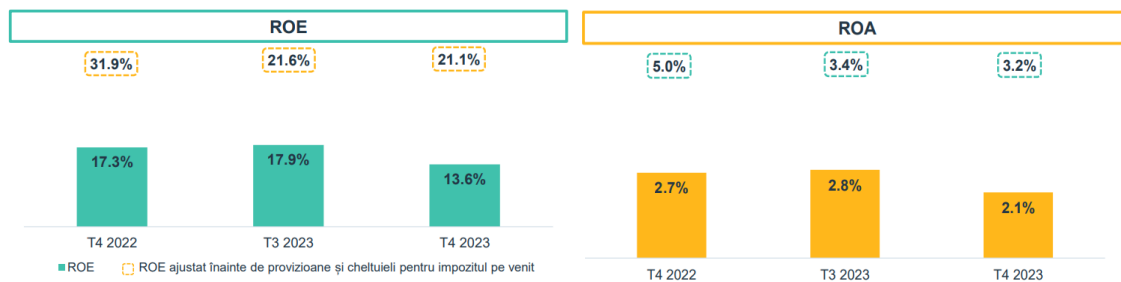

Figura 6. ROE și ROA a BC MAIB SA

Sursa Rezultate Financiare MAIB

Maib a introdus un nou serviciu de creditare pentru energie verde, destinat special pentru companiile mici. În cadrul segmentului său de Clienți Corporativi, a susținut unul dintre cele mai extinse parcuri solare din țară, cu o capacitate anuală de producție a energiei verzi de 7 MW.

În efortul de a încuraja împrumuturile pentru obiective durabile, banca lucrează în prezent la crearea unui fond verde intern, cu o alocație de 10 milioane lei, care va fi în beneficiul utilizatorilor produselor ecologice. În plus, maib a fost implicată în numeroase inițiative de educație financiară și incluziune financiară.

Al doilea program de emisiune de obligațiuni corporative al maib va fi disponibil în curând pentru public, după ce va primi aprobările necesare de la autoritatea de reglementare a valorilor mobiliare din Republica Moldova, Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF).

Primul program de obligațiuni al maib a demarat în aprilie 2023 și a reprezentat prima ofertă de obligațiuni corporative pe piața din Moldova în aproape două decenii. Fondurile totale colectate în cadrul programului au ajuns la 258 milioane lei, cu peste 740 de investitori care au răspuns la oferta, majoritatea fiind clienți de retail.

Concluzie

BC “MAIB” joacă un rol crucial în stimularea și susținerea dezvoltării economice, punând în aplicare programe sociale de interes național și oferind servicii bancare de înaltă calitate. Ea se distinge ca un lider în sistemul bancar al Republicii Moldova. Prin puterea sa de a acorda credite și de a oferi condiții favorabile pentru antreprenori, banca stă la temelia creșterii companiilor din țară. În plus, prin intermediul filialei sale, MAIB-Leasing SA, contribuie semnificativ la eforturile antreprenorilor de a achiziționa echipamente în leasing. Datorită îmbunătățirilor constante și a îmbunătățirii continue a calității, banca este un lider incontestabil pe piața bancară.

Referințe

- [1] CADOCINICOV, Eugen, DUHLICHER, Grigore. Specificul managementului bancar în Republica Moldova. In: *Vector European*, 2023, nr. 2, pp. 61-64. ISSN 2345-1106. DOI: <https://doi.org/10.52507/2345-1106.2023-2.13>
- [2] Analiza statistică a sectorului bancar din Republica Moldova = Statistical analysis of the banking sector in the Republic of Moldova. În: Simpozion Științific Internațional al Tinerilor Cercetători (16-17 aprilie 2021) [online]: *Lucrări științifice*. Ediția a 19-a. Chișinău: ASEM, 2021, vol. 3, pp. 173-176. ISBN 978-9975-155-43-4.
- [3] DUCA, Alina, POSTOLACHE (DOGOTARI), Victoria. Perspectivele de majorare a rezultatelor financiare ale sectorului bancar din Republica Moldova. In: *Проблемы и вызовы экономики региона в условиях глобализации: международная студенческая научно-практическая конференция*, Ed. 6, 10 decembrie 2020, Comrat. Comrat,

- Republica Moldova: Tipografia "Centrografic", 2020, Vol.1, pp. 7-12. ISBN 978-9975-83-116-1.
- [4] MARDARI, Dana, COCIUG, Victoria. Aplicarea metodelor moderne in organizarea controlului financiar intern în bănci. In: *Simpozion științific al tinerilor cercetători*, Ed. 19, 16-17 aprilie 2021, Chișinău. Chișinău Republica Moldova: Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM, 2021, Ediția 19, Vol.1, pp. 33-38. ISBN 978-9975-155-41-0 (PDF).. 10.5281/zenodo.5669643
- [5] [https://ir.maib.md/ro/results_centre?filter\[from_month\]=5&filter\[from_year\]=2022&filter\[to_month\]=4&filter\[to_year\]=2024](https://ir.maib.md/ro/results_centre?filter[from_month]=5&filter[from_year]=2022&filter[to_month]=4&filter[to_year]=2024)
- [6] <https://www.maib.md/storage/publication/570/Ro-2022-raport.pdf>
- [7] <https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/drsb/DRSB1.xhtml>